

28.9.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi
tuomas.meriruoho@stm.fi

ASIA **Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sekä Paras-puitelain velvoitteiden jatkamiseksi**
STM/3576/2018

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Lääkäripalveluyritykset ry:ltä (LPY) kirjallista lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain sekä eräiden kunta- ja palvelurakennemuutostuksesta annetussa laissa säädettyjen velvoitteiden soveltamisesta annetun lain muuttamisesta. LPY kiittää lausuntopyynnöstä.

LPY keskittyy lausunnossaan ensin mainittuun eli kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaista rajoittamista sosiaali- ja terveydenhuollossa koskevaan lakiehdotukseen. Lausunnolla olevassa esityksessä lain voimassaoloa esitetään pidennettäväksi kahdella vuodella nykyisestä, vuoden 2022 loppuun saakka.

Kyseisen lain keskeisin sisältö on, että kuntien ja kuntayhtymien tulisi sisällyttää yksityisten palveluntuottajien kanssa tekemiinsä sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteisiä tehtäviä koskeviin, arvoltaan laissa asetetun rajan ylittäviin sopimukseen erityinen irtisanomisehto. Lain tarkoituksena on varmistaa, että tuleva maakunta voisi järjestämistä vastaavasti irtautua 12 kuukauden irtisanomisajalla seuraamuksitta sopimuksesta, johon kunta on maakunnan edeltäjänä yksityisen palveluntuottajan kanssa sitoutunut. Tämä irtisanomisehto olisi otettava sopimukseen, joiden ennakoitu vuotuinen arvo ylittää 30 prosenttia kyseisen kunnan tai kuntayhtymän järjestämistä vastaavalla olevan sosiaali- ja terveydenhuollon vuotuisista käyttömenoina.

LPY suhtautuu esitykseen kriittisesti. Emme pitäneet kyseisen ns. rajoituslain antamista perusteltuna. Nyt esitetään sen voimassaolon pidentämistä vielä kahdella vuodella. Näkemyksemme mukaan lakiesityksellä puututaan kuntien itsemääräämisoikeuteen tavalla, joka ei ole tarkoituksenmukaista.

28.9.2018

Ulkoistuksilla soten tavoitteet

Ymmärrämme huolen, joka liittyy siihen, että jotkin sote-palveluista järjestämisvastuussa olevat kunnat saattavat tehdä päätöksiä, jotka eivät ole tulevien maakuntien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia. On kuitenkin muistettava, että kunnat ovat järjestämis- ja rahoitusvastuussa sote-palveluiden osalta vielä vuosien ajan.

Pääsääntöisesti kunnat ja kuntayhtymät tekevät sopimuksia yksityisten palveluntarjoajien kanssa samoista syistä, joilla valmistelussa olevaa sote-uudistusta perustellaan. Ne hakevat sopimus pohjaisilla ja kilpailutetuilla ulkoistuksilla palveluiden parempaa saatavuutta, tuotannon tehostamista ja palveluiden turvaamista tasavertaisesti alueen asukkaille.

Sote-uudistuksen yhtenä tärkeänä tavoitteena on kustannusten kasvun hillitseminen. Sopimuksilla yksityisten palveluntuottajien kanssa kunnat eivät ole pelkästään pystyneet hillitsemään kustannustensa nousua vaan usein jopa laskemaan niitä. Viime vuosina on toteutettu esimerkiksi monia ulkoistusratkaisuja, joissa kunnat ovat pystyneet alentamaan kustannuksiaan ja samalla parantamaan asiakastytyvyyttä ja palveluiden saatavuutta.

LPY:n mielestä lain voimassaoloa ei tulisi pidentää, koska se rajoittaa liikaa kuntien ja kuntayhtymien mahdollisuuksia toteuttaa järjestämisvastuutaan tarkoituksenmukaisella tavalla.

Ehdotamme, että lakiesityksen vaikutukset selvitetään ennen lain voimassaolon pidentämistä.

Kilpailuneutraliteetti ei esityksessä toteudu

Lakiesityksen 3 §:ssä asetettu velvoite sisällyttää sopimukseen tietty sopimusehto koskee vain sopimuksia, jotka solmitaan yksityisen palveluntuottajan kanssa. Mikäli lakiesityksen tarkoituksena on estää kokonaisuuden kannalta epätarkoituksenmukaiset ja palvelurakennetta haitallisesti betonoivat oikeustoimet, lienee perusteltua ulottaa lain soveltamisala myös julkisten palveluntarjoajien kanssa tehtäviin sopimuksiin. Laki asettaa samoilla markkinoilla toimivat yksityiset ja julkiset palveluntarjoajat perusteetta eri asemaan, jos kuntien ja kuntayhtymien mahdollisuuksia ostaa palveluita yksityisiltä palveluntuottajilta rajoitetaan, mutta samalla sallitaan niiden ostaa palveluita vaikkapa toisilta kunnilta tai niiden omistamilta yhtiöiltä ilman palveluntuottajalle raskaita irtisanomisehtoja.

28.9.2018

Kytkentä sote-uudistukseen

Lausunnolla oleva ns. rajoituslaki liittyy valmistelussa olevaan sote-uudistukseen ja siinä toteutettavaan sote-palveluiden järjestämisvastuun siirtämiseen kunnilta ja kuntayhtymiltä maakunnille.

LPY:n mielestä lausunnolla olevan rajoituslain määräajan pidentämisestä ei tule päättää ennen kuin sote-uudistuksen toteutuminen hallituksen esittämällä tavalla on varmistunut eli laki tehtävien siirrosta maakunnille on hyväksytty.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja